

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027
EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma
Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)

Valintaesitys

19.12.2023 Dnro: EURA 2021/902542/09
02 01 01/2023/LL

Hankkeen perustiedot

Hankkeen julkinen nimi
Sallan kestävät ja laadukkaat maastopyöräreitit ja muut matkailua palvelevat rakenteet

Hakijan virallinen nimi
Sallan kunta

Hakemusnumero
902542

Saapumispäivämäärä
29.09.2023

Alkamispäivämäärä
01.10.2023

Päätymispäivämäärä
31.12.2025

Viranomainen
Lapin liitto

Kokouksen päivämäärä

Hakuilmoitus
Lapin liiton JTF-haku 21.4. – 31.12.2023

Hakuilmoituksen tunnus
LAPLII-005

Käsittelijä
Anne Kristiina Tervo

Toimintalinja
7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi

Erytystavoite
7.1. Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä

Tukimuoto
Perusrakenteen investointituki

Hanke toteutetaan: Yhden toteuttajan hankkeena

Kuvaus hankkeen sisällöstä

Maastopyöräilyn merkitys ympärivuotisen matkailun edistämässä on kasvanut viime vuosina. Sallassa maastopyöräreitistöön kehittäminen on jäänyt jälkeen muista Lapin ja Pohjois-Suomen matkailukeskuksista. Maastopyöräilijöitä on ohjattu lähinnä olemassa oleville patikkareitistöille, mikä on aiheuttanut reittien kulumista ja haasteita maaston kestävydessä. Nykyisellään maastopyöräreitistö ei myöskään vastaa pyöräilijöiden tarpeeseen. Samaan aikaan esteettömiä ja helppoja reittejä kaipaavien retkeilijöiden määrä on lisääntynyt. Lähireiteillä esteettömien reittien kehittäminen palvelee myös maastopyöräilijöiden tarpeita ja päin vastoin.

Sallan kansallispuiston myötä matkailu Sallassa on lisääntynyt ja kansallispuiston kävijämäärä oli 1-7/2023 49.500 käyntiä (kasvua 26%).

Kansallispuiston sisällä on reitistöjä parannettu, rakennettu ja infran laatua nostettu. Matkailukeskuksessa kansallispuiston ulkopuolella oleva reitistö vaatii vielä kehittämistä.

Hankkeessa toteutettava reittien ja palveluinfrastruktuurin rakentaminen sekä uudistettava Sallan kansallispuiston luontokeskuksen piha-alue, reittien solmukohta ja paikoitusalue muodostavat laadukkaan ja toimivan kokonaisuuden, joka palvelee laajasti kaikkia matkailualueen yrityksiä ja myös muita alueen yrityksiä. Kokonaisuuden kehittämisen myötä mahdollistuvat sekä yritysten liikevaihtojen kasvu, yritysten investoinnit että työpaikkojen kasvu.

Hankkeessa parannetaan matkailualueen keskeisten reittien sekä niihin liittyvien muiden rakenteiden ja infran kestävyden ja laadun lisäksi vahvasti kasvavan Naruska-Tuntsa alueen matkailun ja reitistön laatua ja kestävyttä rakentamalla Naruskajoen ylikulkusilta palvelemaan sekä maastopyöräilyä ja muuta ympärivuotista hyvin monipuolista reittikäyttöä ja parantamaan turvallisuutta.

Hanke vastaa Lappi -sopimuksen, Lapin matkailustrategian ja JTF -rahoitusperusteiden mukaisesti kestävästä ympärivuotisen matkailun ja reittien infrastruktuurin kehittämistarpeisiin. Maastopyöräreitistön kehittäminen lisää alueen houkuttelevuutta sulan maan ajan retkeilykohteena ja parantaa yritysten mahdollisuuksia taloudellisesti kestävässä ympärivuotiseen liiketoimintaan. Matkailun ympärivuotisuuden kehittyminen mahdollistaa myös useammalle henkilölle ympärivuotisen työpaikan alueen matkailussa, parantaa matkailualan houkuttelevuutta työntekijöiden keskuudessa sekä lisää yritysten liikevaihtoa ja kannattavuutta.

Salla on panostanut vahvasti matkailun kestävyteen. Maastopyöräreittien kestäväntä ja infrastruktuurin parantaminen edistää matkailun kestävyttä alueella. Mikäli reittejä ei kestävoidä kestäväntä lisääntyntä käyttöä, uhkaa se alueen ainutlaatuisen luonnon kestävyttä.

Hanke kohdistuu kokonaan joko Sallan kunnan omistamalle taikka muutoin hallinnassa olevalle maalle ja omistus tehtäviin investointeihin: rakenteisiin ja rakennelmiin, on Sallan kunnalla.

Hankkeen toimenpiteet

TP1 Ruuhitunturin maastopyöräreitti

Tällä hetkellä pyöräilijät on ohjattu pääsääntöisesti samalle suositulle Ruuhitunturin reitille, jota hyödyntävät myös patikoijat. Varsinkin kosteammilla osuuksilla reitti on alkanut kulua ja se on lähtenyt haarautumaan useammaksi poluksi. Tämä lisää luonnon kulumista ja lisää merkittävästi myös patikoijien eksymisen riskiä. Maastopyöräreitti tullaan kestäväntä kosteammilta osuuksilta ja turvallisuuden parantamiseksi reitin vaikeakulkuisilta maastonkohdilta.

Lisäksi maastopyöräreittiin on sisältynyt tieosuus, joka kulkee Salla Wilderness Parkin poronhoitoalueen läpi. Maastopyöräreitti on jouduttu sulkemaan tältä osuudelta kokonaan kesken syksyn parhaimman retkeilyseison porojen rykimääajan aiheuttaman turvallisuusriskin takia. Tämä osuus tullaan uudelleen linjaamaan siten, että se kiertää Salla Wilderness Parkin kokonaan.

Reitin varrella olevien laavujen ja palveluvarustuksen (Hangasjärven grillikatos, käymälä ja liiteri ja Kontiokankaan liiteri) tasoa nostetaan tämän päivän maastopyöräilijän vaatimalle tasolle. Ruuhitunturiin asennetaan turvallisuuden parantamiseksi aurinkopaneelin voimalla toimiva kännykän latauspiste. Reitien merkintää ja viitoitusta parannetaan eksymisvaaran vähentämiseksi. Reitille hankitaan yksi pyörälaskuri, jolla voidaan todentaa pyörämatkailun kehitystä.

Ruuhitunturin pyöräreitin ja reitin varrella olevan palveluvarustuksen kunnostussuunnitelma liitteenä.

TP2 Sallan Luontokeskuksen piha-alue

Sallan kunnan omistaman Sallan Luontokeskuksen kiinteistön piha-alueen uudelleenjärjestelyt toteutetaan hankkeessa turvallisuuden ja selkeyden parantamiseksi ja vastaten kasvavaan kävijämäärään.

Sallan kansallispuiston luontokeskukseen saapuvat ja sieltä lähtevät niin kansallispuistoon kuin muille

Luontomatkailualueille ja kohteille suuntautuvat reitit. Alueella toimii useita aktiviteetti-, majoitus- ja ravintolaliiketoimintaa harjoittavia yrityksiä ja alueen asemakaavassa on merkittävä määrä matkailua palvelevan liiketoiminnan tontteja ja rakennusoikeutta. Sallan kansallispuiston perustamisen jälkeen retkeilijöiden määrä on lisääntynyt ja parkkipaikat täyttyneet. Kasvaneet kävijämäärät vaativat piha- ja paikoitusalueen sekä reittien yhdyspintojen uudelleen toteutuksen. Sallan luontokeskuksen piha-alue täytyy uudistaa, jotta alue on turvallinen ja vastaa kasvaneeseen pyöräilijöiden, patikoijien ja autojen määrään. Hanke liittyy Väyläviraston/Elyn ja Sallan kunnan kansallispuiston luontokeskuksen kohdalle suunniteltuun MT950 ylikulkusiltaan. Suunnitelma piha- ja paikoitusalueen uudistustoimenpiteistä liitteenä.

Luontokeskuksen piha-alueella on ollut myös Upinlammen reitti, joka on tullut käyttöikänsä päähän. Upinlammen heikkokuntoinen reitti ja lava puretaan ja tilalle tehdään edullisemmat normaalit pitkokset. Upinlammen kustannusarvio liitteenä.

TP3 Keselmäjärven esteetön reitti

Sallatunturin matkailukeskuksen ytimessä sijaitsevan Keselmäjärven kiertävä reitti on suosittu sekä pyöräilijöiden että heppokulkuista reittiä etsivien matkailijoiden keskuudessa. Reitillä on aiemmin ollut leveä puusta rakennettu esteetön kulkuyäly. Puurakenteet ovat tulleet käyttöikänsä päähän ja koska reittiä käytetään myös maastopyöräilijöiden toimesta paljon, on kestävämpi vaihtoehto kestävä reitti kauttaaltaan kivituhkalla. Keselmäjärven reitti on kierretty Aivoliiton kokemusasiantuntijan kanssa, jonka tekemiin ehdotuksiin kehittämissuunnitelma perustuu.

Keselmäjärven esteetömän reitin kustannuslaskelma liitteenä.

TP4 Hangasharjun reitin portaat

Hangasharjun patikkareitillä on huonossa kunnossa olevat pitkät puiset portaat, jotka johtavat harjun päältä näköalapaikalta alas kohti Sallatunturin matkailukeskusta. Reitti on kovassa käytössä ja siihen yhdistyy myös Hangasharjun pyöräreitti. Portaat uusitaan kestäviksi metalliportaiksi oheisen kustannuslaskelman mukaisesti.

TP5 Ruuhijoen reitti

Sallan keskustasta Sallatunturiin kulkeva patikkareitti olisi hyödynnettävissä myös maastopyöräilyyn, jos Ruuhijoen rannassa kulkevalta reittiosuudelta korvattaisiin heikkokuntoiset pitkokset kestäväinnillä. Kustannuslaskelma liitteenä.

TP6 Naruskajoen silta

Pohjois- Sallassa Naruskajoen varrella kulkeva UKK- reitti tekee pitkän noin 7,5 km mutkan ylittäessään Naruskajoen Värriölle menevän tien sillan kautta ja palaa sen jälkeen tietä pitkin samaan kohtaan joen vastakkaiselle puolelle. Joen yli rakennetaan silta, joka palvelee ympärivuotisesti niin pyöräilijöitä, patikoijia, metsästäjiä, moottorikelkkailijoita kuin muitakin kulkijoita saavuttamaan joen itäpuolella olevat matkailupalvelut turvallisesti ja edelleen jatkamaan reitistöjä pitkin Tuntsan alueelle. Pohjois-Sallassa sijaitseva Naruska-Tuntsa alue on Sallan toiseksi suurin matkailukeskittymä Salla-Sallatunturi alueen jälkeen. Alueella toimii useita matkailuyrityksiä ja se on merkittävä vapaa-ajan asutuksen keskittymä. Alueen matkailuyrityksissä on tapahtunut viimeisten vuosien aikana useampi onnistunut omistajanvaihdos ja alueelle valmistui myös oma liiketoiminnan kehittämissuunnitelma vuonna 2022. Naruskajoki ja Tuntsan alue ovat Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa matkailun vetovoima-alueita. Rakennettava silta lisätessään alueen saavutettavuutta, edistää myös alueella olevien rakentamattomien RA ja RM tonttien (Naruskajoen ranta-asemakaava) toteutumista ja investointien syntymistä sekä sitä kautta liikevaihtojen ja työllisyysvaikutusten kasvua.

Naruskajoen sillan rakennuspiirustukset ja kustannuslaskelma liitteenä.

TP7 Maastopyöräopasteet

Uusille reiteille tarvitaan muutamia uusia opasteita sekä yhdenmukaisia somekylttejä. Näitä kylttejä tehdään edellä mainituille reiteille tarpeen mukaan.

Lisätietoja hakemuksesta

Hankkeen toteutusalue**Onko hankkeen toiminta valtakunnallista?**

Ei

Maakunnat

Lappi

Kunnat

Salla

Kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman tiivistelmä**Kustannusarviota ohjaavat kustannusmallivalinnat**

Kustannusmalli	Flat rate 1,5 % investointi
Palkkakustannusten ilmoitustapa	
Matkakustannusten ilmoitustapa	
Sisältyykö arvonlisävero kustannuksiin?	Ei

Kustannusarvion tiivistelmä

	Haetut yhteensä €	Hyväksytyt yhteensä €	Hylätyt €
1 Investoinnit	1 035 200	1 035 200	
Flat rate 1,5 % investointi	15 528	15 528	
2 Tulot (vähennetään kustannuksista)	0	0	
Nettokustannusarvio yhteensä	1 050 728	1 050 728	

Rahoitussuunnitelman tiivistelmä

	Haetut yhteensä €	Hyväksytyt yhteensä €	Osuus %
1 Haettava EU- ja valtion rahoitus	735 510	735 509	70,00
2 Omarahoitus: Kuntarahoitus	315 218	315 219	30,00
3 Kuntarahoitus	0	0	0
4 Muu julkinen rahoitus	0	0	0
5 Yksityinen rahoitus	0	0	0
Rahoitussuunnitelma yhteensä	1 050 728	1 050 728	100,00

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hakemus on arvioitu yleisten arviointiperusteiden näkökulmasta toteuttamiskelpoiseksi. Erityisten arviointiperusteiden mukaisessa pisteytyksessä hanke on saanut pisteet 19 / 34, eli 55 % enimmäispistemäärästä.

Toimenpiteet ovat Lapin siirtymäsuunnitelmaa tukevia yritysten uudistumista ja tuottavuuden lisäämistä.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Hankkeella kehitetään kansallispuiston ulkopuolella olevaa reitistöä, jonka myötä mahdollistetaan yritysten liiketoiminnan kasvu ja investoinnit erityisesti vahvasti kasvavan Naruska-Tuntsan alueella. Hanke vastaa kestävän ympärivuotisen matkailun ja reittien infrastruktuurin kehittämistarpeisiin. Maastopyöräreitistön kehittäminen lisää alueen houkuttelevuutta sulan maan ajan retkeilykohteena ja parantaa yritysten mahdollisuuksia taloudellisesti kestävään ympärivuotiseen liiketoimintaan.

Hanke on Lappi-sopimuksen mukainen kehittämishanke; Arktinen talous ja teollisuus kasvavat kestävästi uudistumalla. Hanke tukee myös Lapin älykkään erikoistumisen strategiaa.

Rahoittaja puoltaa hakemuksen hyväksymistä

Kyllä